

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Govor ministra Gvozdenovića na otvaranju crnogorskog paviljona

Nema sumnje da tradicionalna Internacionalna izložba arhitekture predstavlja renomirani i etablirani umjetnički događaj međunarodnog značaja, prepoznatljiv kao kontinuirana inovativna prilika za promociju kulturnog nadahnuća, materijalizovanog u uzvišenom arhitektonskom stvaralaštvu.

Ovogodišnji četrnaesti Venecijanski bijenale označava i četvrto samostalno učešće Crne Gore, dakle, imajući u vidu njenu obnovljenu državnost, puni kontinuitet crnogorske participacije u ovom presječnom prikazu civilizacijskih dometa u ovoj objasti.

Zato mi je izuzetno zadovoljstvo da Vas, u ime Vlade Crne Gore i svih naših građana pozdravim, naglašavajući naše iskreno uvjerenje da će i ovogodišnje venecijansko okupljanje potvrditi značaj neposredne tematske komunikacije među ljudima i stvaraocima, ali i među državama iz kojih oni dolaze.

Bazična tema ovog Bijenala formulisana terminom "Osnove", rekao bih, direktno korelira sa nastojanjima Crne Gore da svoj viševjekovni nacionalni i istorijski kontinuitet, potvrdi prezentovanjem kulturnog kontinuiteta i uočavanjem segmenata nedovoljne pažnje prema ostavštini određenih razvojnih ciklusa naše novije istorije. Naime, nova vremena donose nove vrijednosti i mijenjaju kriterijume unutar estetskog, funkcionalnog pa i umjetničkog vrijednosnog sistema. Nedovoljno pažljivo poimanje takvih promjena često nas dovodi do potpune negacije kvaliteta nekih faza razvoja i do prističuće negacije vrijednosti arhitektonskih i drugih umjetničkih djela koje je to vrijeme proizvelo.

Takva pogrešna crno-bijela percepcija prošlosti indukuje i čestu nemarnost prema objektima koja su produkt "pogrešnih vremena". Društvo koje uplovi u tu vrstu nemara

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

nesvjesno žrtvuje sopstveni kontinuitet pomodarskom nastojanju da ubrzano postane ono što nikada nije bilo.

Period socijalizma koji je zahvatio gotovo pola vijeka ne tako davnog bivstvovanja država bivše Jugoslavije je, i u domenu arhitekture, ostavio vrlo ubjedljive tragove. Odričući se socijalističkih postulata, i Crna Gora je, vjerujem, poput drugih bivših jugoslovenskih republika, u plašt odricanja uvila i značajnu umjetničku ostavštinu jedne, čak i umjetnički zanimljive ere. Treba se sjetiti koliko je entuzijastičkog poleta bilo ugrađeno u arhitektonsko i ostalo kulturno stvaralaštvo tog perioda.

Da li je taj entuzijazam, pretočen u modernizam kao umjetnički rakurs, danas nevidljiv, ili su samo naši vidici suženi umjetničkim i drugim “naložima novih vremena”?

Kakav god odgovor bio, dužni smo, i kao pojedinci i kao društvo i kao država da, makar zarad kontinuiteta i civilizacijske ozbiljnosti, damo bar još jednu šansu kulturnoj i umjetničkoj zaostavtini svake, pa i socijalističke ere našeg razvoja.

Zbog toga je “Prikrivena blaga” odgovor Crne Gore na zadatak koji je, u ime Venecijanskog bijenala, temom “Osnove” postavio arhitekta Rem Kolhas. Želimo da svijetu, ali i nama samima, otkrijemo skrivene vrijednosti arhitektonskih objekata nastalih u vrijeme modernističke umjetničke intepretacije socijalističkog entuzijazma, duboko vjerujući u iskrenost nadahnuća i ideje njihovih autora.

Naš paviljon će dakle, biti poligon crnogorske spremnosti da, zajedno sa svim učesnicima Bijenala, uoči nove motive za umjetničku reinkarnaciju i funkcionalnu rehabilitaciju prezentiranih objekata. U tom traženju, siguran sam, rezultat će biti operativna spremnost da se ovim objektima udahne novi život i da im se da prilika da potvrde nezaobilaznost umjetničke vrijednosti, bez obzira na kontekst u kome umjetnost generiše svoju zaostavštinu.

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Komesarski tim kome je povjeren salon Crne Gore na ovom Bijenalu ima međunarodnu strukturu. Čine ga arhitekthe nespornog renomea: Nebojša Adžić, Dijana Vučinić, Boštjan Vuga, Simon Hartmann, Andreas i Ilka Ruby. Oni su, kao paradigmu crnogorskog arhitektonskog blaga iz perioda 1960-1986 koje treba iznova otkriti, odabrali:

- objekat kajakaškog kluba „Galeb“ na plaži „Labud“ u Podgorici, čiji je autor arhitekta Vukota-Tupa Vukotić (1960. godine);
- Spomen dom Narodno-oslobodilačke borbe u Kolašinu, arhitekthe Marka Mušića (1976);
- Dom revolucije u Nikšiću, takođe djelo arhitekthe Mušića (1979) i
- hotel „Fjord“ u Kotoru, rad arhitekthe Zlatka Ugljena (1986).

Osvrtanje unazad često predstavlja inspiraciju za drugačiji pogled u budućnost. Današnja Crna Gora se diči svojom prošlošću, svjesna da još dosta duguje novim generacijama. Taj dug će savremena Crna Gora znati da oduži samo ako se uvijek, sa novim vizurama, bude vraćala svojim temeljima, jer će joj pogledi unazad otkrivati skriveno blago koje ima i biti inspiracija za nova stvaranja.